

▲ Θα διαδεχθεί τη 10ετή Στρατηγική της Λισαβόνας που απέτυχε, με την ελπίδα ότι τα λάθη έγιναν μάθημα

Το όραμα της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» συνοψίζεται στην έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη

ΕΔΩ και αρκετά χρόνια, το 2010 αποτελεί μία χρονολογία - ορόσημο για όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μία χρονολογία στην οποία σπαρτίστηκαν πολλές φιλόδοξες ελπίδες και για την οποία αφιερώθηκαν τόνοι γραφειοκρατικής και δημοσιογραφικής μελάνης καθώς και ατέλειωτες ώρες μελετών και συσκέψεων σε όλα τα επίπεδα της γραφειοκρατίας και της πολιτικής, από τους υπαλλήλους των Βρυξελλών έως τους αρχηγούς των κρατών - μελών.

Της **Λιάνας Τσιτά***

Γιατί το 2010 ήταν η χρονιά την οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε θέσει ως ορόσημο προκειμένου να καταστήσει την οικονομία της την πιο ανταγωνιστική του κόσμου και να έχει πετύχει τον στόχο της πλήρους απασχόλησης!

Ειρωνεία και κακόγούστη συγκυρία της τύχης, θα σκεφτεί κάποιος σήμερα απολογιστικά... Η Ε.Ε. όχι μόνο

δεν κατάφερε να γίνει η πιο ανταγωνιστική οικονομία του κόσμου και να πετύχει την πλήρη απασχόληση, αλλά αντιθέτως βιώνει μια άνευ προηγουμένου οικονομική κρίση, που μεγαλύτερη δεν γνώρισε η γενιά μας και η οποία ανέτρεψε όλους τους σχεδιασμούς και τους στόχους πολλών χρόνων.

Ηταν Μάρτιος του 2000, στην πρωτεύουσα της Πορτογαλίας, που οι αρχηγοί των κρατών της Ε.Ε. υιοθέτησαν την ευρωπαϊκή αναπτυξιακή Στρατηγική 2000-2010, η οποία στα χρόνια που ακολούθησαν έγινε γνωστή με τον επικοινωνιακό κωδικό «Στρατηγική της Λισαβόνας».

Μια Στρατηγική που για περισσότερο από μία δεκαετία μονοπόλησε το ενδιαφέρον όλων των ευρωπαϊκών κρατών ως η ναυαρχίδα των αναπτυξιακών στόχων του συνόλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και απεικόνισε το επίκεντρο, την ομπρέλα και τον μαέστρο όλων των πολιτικών και των δράσεων της Ε.Ε.

Ξεκίνησε το 2000 με δύο βασικούς πυλώνες, τον οικονομικό και τον κοινωνικό και τον Ιούνιο του 2001, στο Συμβούλιο του Ικέτεμποργκ, προστέθηκε –για πρώτη φορά σε τέτοια προτεραιότητα– και ένας τρίτος πυλώνας, ο περιβαλλοντικός. Τελικός στόχος, μια ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης, που θα εξασφαλίσει την απασχόληση και την κοινωνικά συνοχή, αλλά και μια βιώσιμη ανάπτυξη που θα διοικείται από την αλόγιστη χρήση των φυσικών πόρων.

Στα μέσα της 10ετούς πορείας της Στρατηγικής τα σημάδια δεν ήταν ελπιδοφόρα. Ο ενδιάμεσος απολογισμός του 2005, μέσω μιας βαρυσήμαντης έκθεσης του κ. Wim Kok, πρώην πρωθυπουργού των Κάτω Χωρών, έδειξε ότι τα μέχρι τότε αποτελέσματα απέχον πολύ από τους στόχους! Ετσι προέκυψε η Αναθεώρηση της Στρατηγικής της Λισαβόνας που εστίασε στην επίτευξη ισχυρότερης και πιο βιώσιμης ανάπτυξης και στη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας. Τροποποιήθηκε και απλοποιήθηκε η διαδικασία συντονισμού και καθιερώθηκε 3ετές πρόγραμμα τόσο για το Πρόγραμμα της Λισαβόνας, όσο και για το Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα που υποχρεώθηκαν να καταρτίσουν τα κράτη - μέλη.

Δυστυχώς η αποτελεσματικότητα όλων αυ-

τών δεν μπόρεσε να φανεί φτόνιστος στη γραμμή του τερματισμού του 2010. Η οικονομική κρίση που ανέκυψε ανέτρεψε τα πάντα και οι στρατηγικές και οι στόχοι έμειναν φιλόδοξα νούμερα στα χαρτιά.

Νέα δεδομένα

Και τώρα τι; Μια νέα Στρατηγική 2010 - 2020 με το όνομα «Ευρώπη 2020». Σήμερα η Ευρώπη προσπαθεί να συνέλθει από μια κρίση που δεν είχε προηγουμένως από το 1930 και μετά, κάτι που η φιλόδοξη Στρατηγική της Λισαβόνας δεν είχε προβλέψει. Μετά τις απώλειες, τις πληγές και προσπαθεί να αναθεωρήσει με βάση τα νέα δεδομένα, να ξαναοχεδιάσει, να βάλει ξανά μπρος τα μηχανάκια.

Στα τελευταία δύο χρόνια εκατομμύρια Ευρωπαίοι έμειναν άνεργοι, η διόγκωση του χρέους ήταν τέτοια που θα χρειαζόταν χρόνια για να βελτιωθεί και η κοινωνική συνοχή και κοινωνική πρόοδο και τα επόμενα χρόνια. Η κρίση ανίερσε τις προσπάθειες πολλών ετών για οικονομική και κοινωνική πρόοδο και ανέδειξε τις δομικές αδυναμίες της ευρωπαϊκής οικονομίας (έλλειμμα παραγωγικότητας, καινοτομίας, χρήσης τεχνολογιών ICT, χαμηλές επενδύσεις σε R&D, εμποδία αγοράς, χαμηλή απασχόληση, γήρανος πληθυσμού). Το ΑΕΠ της Ε.Ε. μειώθηκε κατά 4% το 2009, η βιομηχανικά παραγωγή έπεσε στα επίπεδα του 1990, 23 εκατομμύρια πολίτες – το 10% του ενεργού πληθυσμού –, είναι σήμερα άνεργοι, το έλλειμμα στην Ε.Ε. έφτασε στο 7% του ΑΕΠ και τα επίπεδα του χρέους ξεπέρασαν το 80% του ΑΕΠ. Δύο χρόνια κρίσης έβρισαν προσπάθειες 20 χρόνων για οικονομική ενοποίηση.

Κι όλο αυτό σε μια εποχή που η παγκόσμια κοινωνία προχωρεί πολύ γρήγορα και προκρίνει όπως η παγκοσμιοποίηση, η πίεση στους φυσικούς πόρους, η γήρανος του πληθυσμού, εντείνονται όλο και περισσότερο.

Ετσι στο πρόσφατο συμβούλιο του Μαρτίου των αρχηγών κρατών της Ε.Ε. δύο ήταν τα κύρια ζητήματα: η νέα ευρωπαϊκή στρατηγική για την επόμενη δεκαετία, για την ανάπτυξη και την απασχόληση, με το νέο όνομα «Ευρώπη 2020», και η αναθεώρηση των στό-

χων γύρω από την κλιματική αλλαγή, μετά την πρόσφατη σύνοδο της Κοπεγχάγης.

Με τη νέα αυτή Στρατηγική «Ευρώπη 2020» αναγνωρίζεται ότι η πρακτική του «business as usual» θα οδηγούσε την Ε.Ε. σε σταθερή ύφεση και στη δεύτερη γραμμή της νέας παγκόσμιας τάξης. «Τώρα είναι η ώρα για την Ε.Ε. να φανεί τολμηρή και φιλόδοξη», σύμφωνα με τα λόγια του προέδρου Μπρόζο.

Η επιτυχής έξοδος από την κρίση είναι ο βραχυπρόθεσμος στόχος, αλλά ο κύριος και μακροπρόθεσμος είναι να πετύχουμε ένα σειφόρο μέλλον, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα της Ε.Ε.: το ικανό εργατικό δυναμικό, την ισχυρή τεχνολογική και βιομηχανική βάση, τους ισχυρούς τομείς υπηρεσιών, αγροτικής οικονομίας, ναυτιλίας, τη μεγαλύτερη ενιαία αγορά στον κόσμο με κοινό μάλιστα νόμιμο, μια οικονομία με κοινωνικά χαρακτηριστικά, με συνοχή και αλληλεγγύη, με σεβασμό στην πολυπολιτισμικότητα και πρωτοπόρα στον τομέα του περιβάλλοντος.

Το όραμα της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την επόμενη δεκαετία συνοψίζεται στο να πετύχουμε μια «ανάπτυξη έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς».

Τρεις λέξεις - κλειδιά, τρεις προτεραιότητες για την ανάπτυξη του 21ου αιώνα:

- **Έξυπνη**, που θα βασίζεται στη γνώση και την καινοτομία.
- **Αειφόρο**, που θα προωθεί την αποδοτικότερη χρήση των φυσικών πόρων σε μια πιο πράσινη και σειφόρο οικονομία.
- **Χωρίς αποκλεισμούς**, μια οικονομία υψηλής απασχόλησης που θα εξασφαλίζει κοινωνικά και εθνοτικά συνοχή.

Με αυτές τις τρεις λέξεις - κλειδιά για την ανάπτυξη, ορίζονται 7 πρωτοβουλίες που αναποδοτίουν την πορεία για την επίτευξη των στόχων.

Οι στόχοι

- Και επιπλέον, η παραπάνω ανάπτυξη εξειδικεύεται και σε αντιπροσωπευτικούς αριθμικούς στόχους, σύμφωνα με τους οποίους, μέχρι το 2020 πρέπει:
- Το 75% του πληθυσμού ηλικίας 20-64 να

έχει απασχόληση (έναντι του σημερινού 69%).

- Το 3% του ΑΕΠ της Ε.Ε. να επενδύεται σε Έρευνα και Ανάπτυξη (σήμερα είναι μικρότερο από 2%, όταν στις ΗΠΑ είναι 2,6% και στην Ιαπωνία 3,4%).

- Οι στόχοι 20/20/20 για την ενέργεια και την κλιματική αλλαγή να επιτευχθούν (η μείωση των εκπομπών πιθανώς να φτάσει και στο 30%).

- Το ποσοστό των Ευρωπαίων που εγκαταλείπουν το σχολείο να πέσει κάτω από το 10% (έναντι του σημερινού 15%), ενώ πάνω από το 40% να φτάσει στην τέταρτη βαθμίδα εκπαίδευσης (από 31% σήμερα) και

- 20 εκατομμύρια λιγότεροι Ευρωπαίοι να ξεφύγουν από το κατώφλι της φτώχειας.

Όλα τα παραπάνω αποτελούν στόχους αντιπροσωπευτικούς –αλλά όχι εξαντλητικούς– και κυρίως αλληλεξαρτώμενοι ο ένας από τον άλλο. Για παράδειγμα η επένδυση σε R&D, η καινοτομία και η εξοικονόμηση φυσικών πόρων βελτώνουν την ανταγωνιστικότητα και δημιουργεί θέσεις εργασίας. Η ακόμα, οι επενδύσεις σε καθαρές τεχνολογίες χαμηλού άνθρακα όχι μόνο βοηθούν κατά τις κλιματικές αλλαγές, αλλά δημιουργούν νέες αγορές και νέες ευκαιρίες απασχόλησης.

Το κράτι - μέλη θα πρέπει τώρα να ορίσουν τους δικούς τους στόχους και αυτή τη φορά οι στόχοι δεν θα είναι πλέον εθελοντικοί –όπως στη Στρατηγική της Λισαβόνας– αλλά δεσμευτικοί, ενώ θα προβλέπεται και μια καλύτερη διαδικασία συντονισμού και ελέγχου.

Συμπερασματικά

Η νέα δεκαετής Στρατηγική Ανάπτυξης «Ευρώπη 2020» συμφωνείται σε μια από τις πιο δύσκολες στιγμές για την Ε.Ε., εν μέσω της μεγαλύτερης οικονομικής κρίσης των τελευταίων χρόνων. Και έρχεται να διαδεχθεί την προηγούμενη δεκαετή Στρατηγική της Λισαβόνας, η οποία απέτυχε στους στόχους της, με την ελπίδα ότι τα λάθη του παρελθόντος καταγράφηκαν και έγιναν μάθημα.

Οι σημερινοί στόχοι είναι φιλόδοξοι και πρέπει όχι μόνο να βασιστούν στη διαδικασία ανάκαμψης από την κρίση, αλλά κυρίως, με μακροπρόθεσμο ορίζοντα, να ορίσουν τον δρόμο στον οποίο θα βαδίσει η Ευρώπη στην επόμενη δεκαετία. Η Ευρώπη πιστεύει ότι έχει τα μέσα, τον τρόπο και τη δύναμη να το πετύχει συντονίζοντας όλες τις δυνατότητες της επιστήμης, της οικονομίας, της πολιτικής και της κοινωνίας, όλων των κρατών - μελών. Η νέα δεκαετία τώρα ξεκινά!

Η Ευρώπη χρειάζεται την ελπίδα της ανάκαμψης και της ανάπτυξης.

Η Ελλάδα πολύ περισσότερο από όλους τους εταίρους...

Αυτή τη φορά, θα τα καταφέρουμε;

* Η κ. Λιάνια Τσιτά είναι χημικός μηχανικός, σύμβουλος Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Ανάπτυξης. Πρόσφατα ορίστηκε πρόεδρος του Διακριτού Θεσσαλονίκης στο Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνου Καραμανλής (www.lianagouta.gr).